

Прво је прихватио, онда се предомислио. Можда због критика у јавности? Највећи живи немачки филозоф Јирген Хабермас ипак неће у Абу Дабију узети награду за животно дело чији је покровитељ Мохамед бин Зајед.

Награда „Шеик Зајед Бук Авард“ се не може назвати престижном, али позамашан је новчани део од 225.000 евра. Покровитељ је Мохамед бин Зајед, престолонаследник емирата Абу Дабија и фактички владар Уједињених Емирата, док је награда названа према његово оцу. Признање је требало да буде уручено током сајма књига у Абу Дабију (23-29. мај).

Један од највећих филозофа данашњице Јирген Хабермас (91) најпре је прихватио награду, али се потом предомислио, можда због критика из медија.

У једном коментару на порталу „Шпигела“ у недељу ујутру је чак постављено питање да ли се и великан попут Хабермаса може купити као трофеј? „У Емиратима нема ни трага од онога што је Хабермасу свето и о чему говори његово животно дело: нити либералне и критичке јавности, нити такмичења политичких идеја са странкама и слободним изборима, поготово нема опште једнакости коју осигурава правна држава“.

Но већ у недељу поподне Хабермас се обратио јавности писмом преко његове издавачке

куће „Зуркамп“, где наводи да је погрешно и да ће ипак одбити награду. Хабермас пише да му испрва није била јасна тесна веза институције која додељује награду и политичког система у Емиратима.

Друго питање је каква је била улога Јиргена Боса, директора Франкфуртског сајма књига? Према Хабермасовим речима, управо је Бос „развејао сумње“ и убедио га да прими награду. Но Бос, човек који води највећи сајам књига на свету, истовремено је у „научном комитету“ за доделу награде „Шеик Зајед“.

На упит ДВ, Бос каже да не може да открива детаље из приватних разговора са Хабермасом, али да се залагао да управо немачки филозоф добије ту награду за животно дело. „Додела награде њему била би повод да се његово значајно дело и његови ставови учине још познатијим у арапском културном простору и тако подстакну суочавање арапског друштва са његовим делом“, наводи Бос.

Како наставља пословођа Франкфуртског сајма, „демократске вредности боље можемо да заступамо ако смо присутни, него ако повећавамо одстојање“.

Јирген Хабермас није желео да одговори на питања ДВ.

Ангажовани мислилац

Хабермас је рођен 1929. у Диселдорфу и свакако је један од најутицајнијих живих филозофа. У медијима га често називају „франкфуртском усијаном главом“, јер припада утицајног филозофској школи из града са Мајне. Он је један од ретких великана такве биографије који и даље редовно говоре и пишу о актуелним политичким темама.

Његова хабилитација „Структурална трансформација јавне сфере“ (1961) важи за ремекдело у којем успоставља појам „јавности“ као „историјске категорије“. Према Хабермасу, о „јавном мњењу“ се могло говорити тек у касном 17. веку у Енглеској и 18. веку у Француској.

Око 1968. је био важан део „Франкфуртске школе“, како се називала група интелектуалаца који су расправљали о томе како се просвећени човек, који се захваљујући разуму ослободио сила природе и сујеверја, могао срзати до варварства националсоцијализма.

Као и писац Гинтер Грас, и Хабермас је растао у сенци нацизма. То искуство оставило је трага у његовом делу где се пита како је земља која је изнедрила Лесинга, Шилера и Гетеа поклонила поверење вулгарном деспоту и чак га изабрала за рајхсканцелара 1933? И како спречити да језик поново постане оружје које ће завести људе?

Током студентских протеста Хабермас је на Универзитету у Франкфурту држао катедру за филозофију и социологију. Многи шездесетосмаши у том професору виде свог ментора. Ипак, Хабермас се дистанцирао од покрета кад је постао радикалан и почео је јавно да га критикује.

Заговорник европског јединства

У свом капиталном делу „Теорија комуникативне акције“ (1981), Хабермас је развио неку врсту упутства за модерно друштво. Према њему, темељ друштва је у језику који, као средство споразумевања, оспособљава за делање. Пита се: како у демократији обезбедити присилу бољег аргумента?

Овај филозоф је касније уводио појмове који су постали темељ немачке политике и суживота, рецимо онај о „консезуалном“ друштву где грађани нису примаоци наређења него сами интервенишу, јасно износе свој став и траже компромис.

Последњих година се јавља за реч као одлучни бранилац европског јединства. Због тога је 2018. године добио „Немачко-француску медијску награду“.

У Абу Дабију је требало да добије награду за животно дело. Многе његове књиге

преведене су на арапски језик. „На дуги рок верујем у просветитељску моћ критичке речи која продире у политичку јавност. За то су довољне и моје књиге коју су преведене на арапски, због чега сам захвалан“, написао је Хабермас у писму.

На порталу „Шпигела“ потом је објављен други коментар у којем се хвали то што се Хабермас предомислио након претходног писања „Шпигела“. „Хабермас се показао отвореним за нове информације и аргументе, а то је нешто што многим људима тешко пада. Код једног 91-годишњака са монументалним животним делом таква несмањена покретљивост духа делује сензационално.“

(Дојче веле)